

που δεν τὸ ἤθερ σὲ μένα. Κάθε καρδίη θέλει τὸν τιμονιέρη του, πὸν νὰ ξέρη τὰ χούγια του... Ἐμαθα πὸς πῆρε ἄλλον. Μπορεῖ αὐτὸς νὰ τῆς ἔδωσε ὅ,τι ζήτησε καὶ νὰ πέρασε μαζὺ τῆς εὐτυχιόμενος!

ΦΩΝΗ, (ὄποχθονία). — Ὅχι—ὄχι—ὄχι. (Ὁ Ναυαγὸς βάζει τ' αὐτὶ του ψύχραϊμα, ὁ Ἀριθμὸς 13 ἀφίνει τὴν τσάπα, ὁ Ταβερνιαρὴς τρομάζει).

ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ. — Τρομάρα μου! Ἀπὸ πού ἔρχετ' αὐτὴ ἡ φωνή; Σὰ νὰ βγαῖν ἀπὸ τῆς γῆς τὰ τριόβαθα... Ἀπὸ τὸν κάτω κόσμο. ΝΑΥΑΓΟΣ. — Μπορεῖ κι' αὐτὸς. Ἐμένα τίποτα δὲν μοῦ φαίνεται παράξενο περὶ. Ὅλα μπορεῖ νὰ γίνουν.

ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ. — Ἀντίκρια χοντρή φωνή. ΝΑΥΑΓΟΣ. — Εὐτυχῶς. Ἄν ἦταν γυναικεῖα, θὰ τρομάζα κι' ἐγώ. (Στὸν Ἀριθμὸ 13). Τὴν ἄκουσες κι' ἐσύ;

ΑΡΙΘΜΟΣ 13. — Καθαρώτατα. Ὅταν εἶπες πὸς ὁ ἄλλος θὰ πέρασε μαζὺ τῆς εὐτυχιόμενος... Η ΦΩΝΗ. — Ὅχι—ὄχι—ὄχι.

ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ. — Νά! Πά! ΑΡΙΘΜΟΣ 13. — Ἡ ἀγαπάντησι μπορεῖ νὰ φέρη ἀπ' τὸν κάτω κόσμο καὶ τοὺς νεκροὺς!

ΝΕΚΡΟΣ, (βγαίνει ἀπ' τὸ τραμποκέτο).—Ναί! ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ. — Θεέ μου!

ΝΑΥΑΓΟΣ. — Εἰσα σὺ λοιπὸν πὸν με σκαντάφισες στὸ τιμόνι τῆς Εὔδας; Τῆς Εὔδας μὲ σάρκα καὶ ὀστά, καθὼς λέει καὶ τοῦ λόγου του;

ΝΕΚΡΟΣ. — Ἐγώ! ΝΑΥΑΓΟΣ. — Χμ! (Παῦσι). Ὅπως νάνα... πὸν εὐτυχιόμενος πάλι ἐσύ... Γιατ' εἶνε ματωμένο τὸ χουτέλο σου;

ΝΕΚΡΟΣ. — Γιὰ νὰ γλυτώσω. ΝΑΥΑΓΟΣ. — Ἄ! Σκοτώθηκες μονάχος σου; Κακομοίρη... Φαντάζομαι τί θὰ σούκανε...

ΝΕΚΡΟΣ. — Ὅπως εἶπες κι' ἐσύ... ΝΑΥΑΓΟΣ. — Δηλαδή; ΝΕΚΡΟΣ. — Ἐψαχνα νὰ βρῆ τὴν εὐτυχία... Ἰσως ἐκεῖνος... ὁ ἄλλος...

ΝΑΥΑΓΟΣ. — Λές νὰ εἶν' εὐτυχιόμενος; ΑΡΙΘΜΟΣ 13, (τρανταχτό, σαρκαστικὸ γέλιο). Χά! χά! χά! χά!...

ΝΕΚΡΟΣ. — Ἐσύ! Πὸς κατάντησες ἔτσι; ΝΑΥΑΓΟΣ. — Αὐτὸς; Ὁ τρίτος; (Στὸ νεκρό). Ἄληθινά, ἐσύ εἶσ' ὁ πὸν εὐτυχιόμενος...

(Ἀκούγονται ἀπὸ μέσα φωνές καὶ γέλια τῆς Εὔδας. «Καλὰ τὸ λές, μητέρα, ἔτσι εἶνε. Οἱ ἄντρες... οἱ ἄντρες πάντα... χά, χά, χά!» κτλ. κατὰ θέλησιν τῆς ἠθοποιῶ).

ΝΑΥΑΓΟΣ. — Αὐτὴ ἡ φωνή! Αὐτὸ τὸ γέλιο! ΑΡΙΘΜΟΣ 13. — Ἄλλομονο ναί! (Βιαστικὰ ὁ Ναυαγὸς παίρνει στὸ χέρι τῆς νιτεράδες του καὶ τραβᾷ πρὸς τὴ θάλασσα, ὁ Ἀριθμὸς 13 τὴν τσάπα του, φεύγοντας ἀπὸ καὶ ποῦθε, ὁ Νεκρὸς κατεβαίνει, ἐνῶ ἡ σκηνὴ σκοτεινιάζει, ἀλλ' ὄχι ἐντελῶς ὥστε νὰ μὴ φανοῦν αὐτὰ).

(Ἀμέσως ἡ σκηνὴ φωτίζεται ὅπως στὴν ἀρχὴ τοῦ ἔργου καὶ ὁ ταβερνιαρὴς φαίνεται νὰ κοιμάται μ' ἀκουμπισμένο τὸ κεφάλι στὸ τραπέζι, ἐνῶ ἡ ταβερνιαρῖσσα βγαίνει μὲ τῆς κυρίες).

ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣΣΑ. — Στὸ καλὸ, στὸ καλὸ, καὶ νὰ σὰς ξαναδοῦμε. ΝΕΑ. — Γεῖά σου καὶ σ' εὐχαριστοῦμε. ΓΡΗΝΑ, (γυρίζει καὶ κιντίζει εἰρωνικὰ τὸν ταβερνιαρὴ). Καί... νὰ χαίρεσαι τὸν ἄντρα σου.

ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣΣΑ. — Γιὰ δές τον χάλια... Ὁλο κοιμάται... (Ἡ κυρίες χάνονται μαζὺ μὲ τὴν ταβερνιαρῖσσα πὸν τῆς συνοδεύει. Ἡ ταβερνιαρῖσσα γυρίζει ἀμέσως).

ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣΣΑ, (σκουτιώντας τὸν ἄντρα τῆς). — Ἐ, τεμπελχανᾶ, σὶγκ νὰ πὰς μέσα νὰ γείνης... ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ, (σηκώνει τὸ κεφάλι του τρομαγμένος). — Ἄ! Ποῦ βρισκομαι; Ἡ κυρίες ποῦ εἶνε;

ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣΣΑ. — Φύγανε. ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ. — Ἦρθε κανένας ἄλλος ἐδῶ; ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣΣΑ. — Ὅχι, κανένας. ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ. — Ἄ! Μὲ πῆρ' ὁ ἕντος... Φαίνεται ἡ κάμψι, τὸ οἶσο... (Παῦσι). Κάτι παράξενα ὄνειρα πὸν βλέπει κανεὶς καμμιὰ φορὰ...

ΑΥΛΑΙΑ

ΛΑΓΙΚΗ ΣΟΦΙΑ

- Ὅταν ἔχεις τὸ πουγγὶ σου, βλοῖ οἱ φίλοι εἶνε δικοὶ σου. — Τὸ ψωμί εἶνε ἀκριβὸ σὰν δὲν ἔχεις χροῖματα. — Μάζεψε κι' ἄς εἶνε ὀφγες. — Λέγε πάντα τὴν ἀλήθεια, νάχης τὸ Θεὸ βοηθεῖ.

ΑΠ' ΤΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ "ΜΠΟΥΚΕΤΟΥ,"

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ

Πὸς ἀπώλεσθη... μιὰ παραδιά πολυτιμῶν καὶ σπανίων χειρογράφων. Ἡ ἀπελπισία τοῦ σοφοῦ συλλέκτου των. Μιὰ ἐξωφρενικὴ Παπικὴ ἐπιστολή. Μιὰ τραγικὴ σταυροφορία. Πὸς ἰδρῶθη ἡ Ἱατρικὴ σχολὴ τοῦ Σαλέρνου. Οἱ Ἑβραῖοι γιατροὶ κατὰ τὸν μεσαιῶνα, κ.τ.λ. κ.τ.λ.

Ὁ περιώνυμος ἑλληνοστῆς καὶ φιλόλογος Γουαρίνο ἀπὸ τὴ Βερόνη, ἐπεσέφθη κατὰ τὸ ἔτος 1389 τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Κωνσταντινούπολι, ὅπου ἔμεινε ἐπὶ πέντε χρόνια καὶ ἐχηρμάτισε μαθητῆς τοῦ Ἑλληνος σοφοῦ Ἑμμανουὴλ Χρυσολογᾶ. Κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐκεῖ παραμονῆς του, ὁ Γουαρίνο ἀγόρασε πολλὰ ἑλληνικὰ χειρόγραφα, πολυτιμώτατα, τὰ ὅποια ἐποποθέτησε σὲ κιβώτια καὶ τὰ φόρτωσε σὲ δύο πλοία, τὰ ὅποια ἐναυλίωσε ἐπίτηδες, γιὰ νὰ τὰ μεταφέρῃ στὴν πατρίδα του.

Ἀστυχῶς ὅμως, κατὰ τὸ ταξεῖδι στὴν Ἰταλία, τὸ ἔνα πλοῖο ναυάγησε καὶ χάθηκαν ὅλα τὰ χειρόγραφα πὸν εἶχε φορτώσει σ' αὐτὸ ὁ σοφός. Ὁ Γουαρίνο στενοχρόνηθη τόσο πολὺ γιὰ τὴν πραγματικὰ τρομερὴ αὐτὴ ἀπώλεια, ὥστε λέγεται ὅτι μέσα σὲ μιὰ νύχτα ἀσπασίαν ὄλες ἢ τρίχες τῆς κεφαλῆς του!

***

Ὁ Γρηγόριος ὁ Μέγας, ἕνας ἀπὸ τοὺς πὸν ὀνομαστούς Πάπας τῆς Ρώμης, ὁ ὅποιος διακρινόταν μάλιστα γιὰ τὴν πολυμάθειά του, ἔσπειρε κάποτε σ' ἕναν δυτικὸ ἐπισκοπο τὴν ἐξῆς χαρακτηριστικὴ ἐπιστολή, ἀπ' τὴν ὅποια διαφαίνεται τὸ πνεῦμα πὸν κυριαρχοῦσε στὴν ἐποχὴ του σχετικά μὲ τὰ γράμματα καὶ τὴν παιδεία ἐν γένει:

«Ἐμαθα, ἀδελφέ μου, τοῦ ἔγραψε, κατεῖ πὸν δὲν μπορῶ νὰ τὸ ἀναφέρω φανερά, χωρὶς λύπη καὶ ντροπή, ὅτι δηλαδὴ ἀποφάσισες νὰ διδάξης σὲ μερικὸς ἀνθρώπους τῆς ἐπισκοπῆς σου τὴν γραμματικὴ. Νὰ ξέρης λοιπὸν ἀπὸ σήμερα ὅτι εἶνε πολὺ... βαρὺ καὶ ἀνόσια νὰ καταγίνεται ἕνας κληρικὸς μὲ πράγματα, τὰ ὅποια κι' αὐτοὶ ἀκόμη οἱ λαϊκοὶ πρέπει νὰ ἀγνοοῦν»!!!

***

Μεταξὺ τῶν ἄλλων σταυροφοριῶν πὸν ἔγιναν πρὸς ἀπελευθέρωσι τῶν Ἁγίων Τόπων, ἡ Ἱστορία ἀναφέρει καὶ μιὰ σταυροφορία... ἐφῆθον. Στὴν πρωτοφανῆ αὐτὴ ἐκστρατεία ἔλαβαν μέρος 90,000 παιδαρέλια, Γερμανοὶ οἱ περισσότεροι, οἱ ὅποιοι ξεκίνησαν στὴ 1212 κατὰ τῶν Μωαμεθανῶν μ' ἕναν συνομηλικὸν τοὺς ἐπὶ κεφαλῆς.

Ὅταν ὅμως ἔφτασαν στὴ Γένοβα, συνάντησαν διάφορα προσκόμματα καὶ ἐπειδὴ δὲν ἤξεραν καλὰ τὸν τόπο, χωρίστηκαν καὶ σκορπίστηκαν ἐδῶ κι' ἐκεῖ. Ἀπ' αὐτοὺς ἀναφέρεται ὅτι 30,000 τράβηξαν γιὰ τὴ Μασσαλία, ὅπου ἄλλοι μὲν ἐσφάγησαν, ἄλλοι πέθαναν ἀπὸ τῆς κακουχίας καὶ ἄλλοι πουλήθηκαν στοὺς Σαρακηνοὺς ὡς δοῦλοι!...

***

Σύμφωνα μὲ τὴν πληροφορία ἐνὸς ἀρχαιστῶτος χρονικοῦ, οἱ πρῶτοι ἰδρυταὶ τῆς περιφημοῦ Ἱατρικῆς σχολῆς τοῦ Σαλέρνου ἀνήκαν σὲ τέσσαρες διαφορετικὰς ἔθνικότητας. Ὁ ἕνας ἦταν Ἑβραῖος καὶ λεγόταν Ἐλίνος, ὁ δεύτερος Ἕλληνας καὶ ὀνομαζόταν Πόντιος, ὁ τρίτος Ἀραβὸς καὶ ἐκαλεῖτο Ἀδαλᾶς καὶ ὁ τέτατος Ἴταλὸς ὀνόματι Σαλέρνος, τοῦ ὁποίου δόθηκε καὶ τὸ ὄνομα στὴ σχολῆ.

Τὸ περιεργὸ εἶνε ὅτι μόνις ἰδρύθηκε ἡ σχολὴ αὐτὴ, ἐπακολούθησε τόση συρροὴ ἄλλοθεντῶν σπουδαστῶν, ὥστε καθέννας ἀπὸ τοὺς ἰδρυτὰς ἔκανε τὴ διδασκαλίαν του στὴ μητρικὴ του γλώσσα.

***

Μιὰ ἀπὸ τῆς πολλῆς ἀντιφάσεις πὸν μᾶς παρουσιάζει ἡ σκοτεινὴ ἐποχὴ τοῦ Μεσαιῶνος, εἶνε καὶ ἡ ἀκόλουθη: Ἐνῶ δηλαδὴ ἐκείνον τὸν καιρὸ οἱ Ἑβραῖοι κατεδιώκοντο ὡς αἰρετικοὶ καὶ ἄπιστοι, συγχρόνως οἱ ἐπιφανέστεροι Πάπα καὶ ἡγεμόνες τῆς Δύσεως εἶχαν κοντὰ τοὺς γιατροὺς Ἑβραῖους, παρὰ τῆς ρητῆς διατάξεως τῶν ἐκκλησιαστικῶν συνόδων. Μεταξὺ αὐτῶν ἀναφέρουμε τοὺς Πάπας Βενέδικτο ΙΓ' καὶ Ἰούλιο Γ', καθὼς καὶ τοὺς βασιλεῖς Μεγάλου Κάρουλο, Ἀλφόνσο Γ', Φερδινάνδο Δ' καὶ Κάρουλο Φαλακρό.

Εἶχαν μάλιστα τόσο μεγάλη φήμη οἱ Ἑβραῖοι γιατροὶ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ὥστε ἐπακατοῦσε ἡ πεποιθήσις ὅτι δὲν μπορούσε νάνα καλὸς ἕνας γιατρός ἂν δὲν ἦταν... ἑβραϊκῆς καταγωγῆς!

***

Στὰ 1804 ἕνας Ἄγγλος πολιτικὸς ὀνόματι Ἄβερδίν, ἰδρυσε τὴ λεγομένη «Ἑταιρία τῶν Ἀθηναίων περιηγητῶν», στὴν ὅποια γιὰ νὰ γραφῆ κανεὶς μέλος ἔπρεπε νὰ εἶχε περιηγηθεῖ τὴν Ἑλλάδα.

